

ALINA WALENIA,
IWONA LIS
Uniwersytet Rzeszowski

GRUPY PRODUCENTÓW ROLNYCH JAKO WZMOCNIENIE POZYCJI ROLNIKÓW W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM

1. Wprowadzenie

Województwo podkarpackie charakteryzuje się ogromnym rozdrobnieniem rolnictwa i niską towarowością produkcji. Poprawę rentowności gospodarowania podnieść może obniżenie kosztów, specjalizacja produkcji, zbyty produktów oraz negocjacje cen z odbiorcami. Opłacalność produkcji rolnej to także zwiększenie skali produkcji, a następnie oferowanie przez grupę rolników wspólnie większej partii towaru. Możliwości takiego działania stwarzają grupy producentów rolnych będące ustawowymi formami organizacyjno-prawnymi zrzeszania się rolników, ze wspólnie określonym celem działalności.

W województwie podkarpackim znaczącymi formami działalności grup producenckich są spółdzielnie, rolnicze zrzeszenia branżowe oraz spółki z ograniczoną odpowiedzialnością utworzone przez rolników w celu wspólnego działania na rynku produktów rolnych. Podstawowym celem stawianym organizacji producenckiej jest zapewnienie poszczególnym członkom zbytu wyprodukowanych przez nich produktów po dobrych cenach. Jest to możliwe dzięki koncentracji podaży. Działania grupowe to także wspólny zakup środków produkcji, promowanie odpowiednich technologii produkcji zapewniających obniżkę kosztów produkcji [Bolanowski 2003], planowanie produkcji i dostosowanie jej do popytu, zwłaszcza pod kątem jakości i ilości. Grupa dysponując odpowiednim potencjałem produkcyjnym jest w stanie zapewnić zarówno jej członkom jak i odbiorcom stabilizację cen produktów. Celem działalności grupowej jest promowanie korzystnych dla środowiska zasad uprawy, technologii produkcji i gospodarki ściekami i odpadami [Boguta, Ejsmont, Ochał 2003].

W województwie podkarpackim istotne jest wspólne działanie członków w ramach grupy dające możliwość koncentracji podaży w jednym ręku i prowadzenie wspólnej sprzedaży. Tworzenie dużych jednolitych odmianowo i jakościowo partii towaru byłoby niemożliwe w indywidualnych gospodarstwach, a w ramach grupy ze względu na potencjał produkcyjny jest realne. Połączenie się indywidualnych producentów umożliwia kumulację sił oraz środków finansowych i daje możliwość planowania większych bardziej kapitałochłonnych inwestycji. Wspólne działania pozwalają obniżyć np. koszty dystrybucji czy konfekcjonowania [Ochał 2004].

Okres formowania się grupy i początków działania jest bardzo ważny dla jej przyszłości. Sformalizowanie działalności grupy nie rozwiązuje problemu jej członków. Jest to pierwszy szczebel wysokiej i stromej drabiny dalszego działania. Osiągnięcie zakładanych celów możliwe jest dopiero przy zaangażowaniu wszystkich osób oraz chęci i umiejętności rozwiązywania problemów [Sielanko 2004].

2. Cel i metodyka badań

Celem prowadzonych badań była ocena funkcjonowania grup producenckich jako formy zrzeszania się rolników prowadzących wspólną działalność rolniczą w województwie podkarpackim.

Przyjętą hipotezą badawczą było stwierdzenie, iż *„zrzeszanie się rolników w grupy producenckie to korzyści dla rolnika indywidualnego, wsparcie finansowe dla grupy, a także forma rozwoju rolnictwa w województwie podkarpackim”*. Obok korzyści rolników wynikających z działalności w grupie producenckiej przeanalizowano także problemy organizacyjne i finansowe grup.

Badania ankietowe przeprowadzono we wszystkich grupach producenckich działających w województwie podkarpackim. Weryfikację hipotezy badawczej przeprowadzono w trzech grup producenckich, tj. w „Podkarpackim Gospodarstwie Drobiarskim OUORES Sp. z o.o. w Boguchwale, w Spółdzielni Produkcji Trzody Chlewnej „EKO – TUCZ” w Górnicy oraz w Regionalnym Zrzeszeniu Producentów Zbóż i Roślin Oleistych w Lubaczowie. Badaniami objęto grupy producenckie, które zostały wpisane do rejestru grup przez Wojewodę Podkarpackiego jako właściwego ze względu na siedzibę grupy, a wpisu dokonano w okresie między dniem przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do UE, a końcem okresu finansowania objętego Planem Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW). Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 października 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wspieranie grup producentów rolnych, objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. Nr 238, poz. 2391), zarejestrowane w ww. okresie grupy producenckie mają moż-

liwość korzystania ze środków UE w ramach działania 7 PROW „Grupy producentów rolnych”.

3. Grupy producentów rolnych działające w województwie podkarpackim i w kraju

Proces powstawania „grup producenckich” w województwie podkarpackim i w Polsce, po rozpadzie „spółdzielni” przebiega bardzo powoli i jest niewystarczający w stosunku do wytwarzanej produkcji rolnej. W rozwiniętych krajach Unii Europejskiej ilość produktów rolniczych podanych na rynek poprzez organizacje producenckie wynosiła się od 40-95%. W Polsce ilość produktów skierowanych na rynek przez organizacje producenckie jest bardzo mała. O zaawansowaniu procesu organizowania się rolników może świadczyć ilość wpisanych grup do rejestru wojewodów. Czynnikiem ograniczającym liczbę tworzonych grup producenckich mogą być obowiązujące zasady rozliczeń podatkowych, tj. obciążenie rolników podatkiem dochodowym, uznawanie grupy jako przedsiębiorcę i wynikające z tego obowiązki.

W poszczególnych województwach, według danych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 grudnia 2004 r., wpisano do rejestru wojewodów 76 grup producenckich, zrzeszających ogółem 12 377 członków. Przeciętnie w jednej grupie zrzeszonych jest 24 rolników. Łączna powierzchnia zrzeszonych gospodarstw wynosiła około 21 000 ha. Spośród 76 grup, 24 podjęły się prowadzenia wspólnej działalności w zakresie zaopatrzenia swoich członków w środki do produkcji rolnej, sprzedaży produktów rolnych wytworzonych w gospodarstwach członków, negocjacji warunków sprzedaży, poprawy jakości produkcji, organizacji szkoleń dla członków grupy.

Zestawienie branżowe grup producentów rolnych (wg danych MRiRW z dnia 31.12.2004 r.) przedstawia tabela 1.

W województwie podkarpackim pozytywnym przykładem rozwijania współpracy producentów rolnych było utworzenie 8 grup producentów rolnych. Charakterystykę grup producenckich na Podkarpaciu, według poszczególnych branż, obrazuje tabela 2.

Największym problemem grup producenckich działających w województwie podkarpackim były trudności związane z ich tworzeniem, tj. opracowywaniem dokumentacji związanej z utworzeniem grupy, rejestracją grupy w Krajowym Rejestrze Sądowym i w Rejestrze Wojewody Podkarpackiego. W perspektywie dalszego rozwoju członkowie grup planują przekształcenie 3 zrzeszeń w spółdzielnie, jako formę bardziej sprzyjającą rozwojowi grupy. W ankietach podkreślano występujące korzystne zmiany w poglądach rolników zrzeszonych w grupie pro-

ducenckiej, tzn. wzrost świadomości co do korzyści wspólnego działania. Rolnicy podkreślali, że upatrują w grupie szansę na przetrwanie na trudnym rynku. Członkowie grupy gospodarują na większych arealach niż pozostali producenci, średnio w grupie na rolnika przypada ok. 50 ha użytków. Wszyscy badani założyciele grup mieli obawy czy przedsięwzięcie związane z utworzeniem grupy (zrzeszenia) będzie korzystne, tj. czy nastąpi zwrot kosztów związanych z założeniem zrzeszenia. Podkreślali, że pierwszy rok działalności grupy to zdobywanie wzajemnego zaufania będącego siłą grupy oraz powiększenie liczby członków. Najczęściej wymieniane oczekiwania członków grup podano w tabeli 3.

Tabela 1

Zestawienie liczby grup producenckich w Polsce wg branż

Wyszczególnienie	Liczba grup	Liczba członków
Owoce	4	98
owoce i warzywa	13	205
owoce i warzywa do przetwórstwa	2	451
warzywa	3	33
ziemniaki	1	29
buraki cukrowe	1	23
zboża	18	430
tytoń	9	9766
chmiel	2	73
jaja	1	8
drób	5	68
mleko	2	36
bydło	1	5
owce	1	53
trzoda chlewna	10	1062
króliki	1	12
zioła	1	16
kwiaty	1	9
Razem	76	12 377

Źródło: Wyniki badań własnych.

W okresie członkostwa w UE w województwie podkarpackim utworzonych zostało 3 grupy producenckie: „Podkarpackie Gospodarstwo Drobiarskie OUORES Sp. z o.o. w Boguchwale, Spółdzielnia Produkcji Trzody Chlewniej „EKO – TUCZ” w Górnio, Regionalne Zrzeszenie Producentów Zbóż i Roślin Oleistych w Lubaczowie.

Tabela 2

Grupy producenckie w województwie podkarpackim wg stanu na 31.12.2004 r.

Ip	Nazwa GPR	Forma prawna	Adres GPR do korespondencji oraz nr tel/fax	Liczba członków	Data decyzji administracyjnej GPR	Nr decyzji administracyjnej GPR	Rodzaj produktu, ze względu na który GPR otrzymała decyzję administracyjną
1	Zrzeszenie Hodowców Owiec „Owczarze” z siedzibą w Jarosławiu	Zrzeszenie	ul. Dąbrowskiego 18, 37-500 Jarosław	75	08.11.2001	R.II/07177/9/01	„owce, kozy – żywe”
2	Grupa Producentów „AGRO” Sp. z o.o.	Spółka z o.o.	ul. Okulickiego 21, 38-500 Sanok	16	28.01.2003	SR.VII/07177/4/03	„ziarno zbóż”
3	Spółdzielnia Producentów Owoców i Warzyw w Łańcutcie z siedzibą w Albigowej	Spółdzielnia	Albigowa 300A, 37-122 Albigowa, (017) 2267107	13	07.04.2003	SR.VII/07177/7/03	„owoce i warzywa”
4	Miejskie Zrzeszenie Producentów Zrzeszenie Producentów Zrzeszenie „TUCZ-BOR” Spółka z o.o.	Spółka z o.o.	Borowa 29, 39-305 Borowa	43	22.12.2003	SR.VII/07177/11/03	„trzcina chlewna żywa”
5	Okręgowy Związek Plantatorów Tytoniu	Zrzeszenie	ul. Żeromskiego 3, 37-300 Leżajsk	2243	14.01.2004	SR.VII-07177/1/2/04	„liście tytoniu suszone”
6	Regionalne Zrzeszenie Producentów Zboż i Roślin Oleistych w Lubaczowie	Zrzeszenie	ul. Kard. St. Wyszyńskiego 31, 37-600 Lubaczów, tel/fax (016) 6321126	38	07.09.2004	SR.VII.07177/14/04	„ziarno zbóż i nasiona roślin oleistych”
7	Spółdzielnia Producentów Trzody Chlewniej „EKO-TUCZ”	Spółdzielnia	Górno 104, 36-051 Górno	15	20.09.2004	SR.VII.07177/15/04	„trzcina chlewna żywa”
8	Podkarpackie Gospodarstwo Drobniarskie „OVO-RES” Sp. z o.o.	Spółka z o.o.	ul. Tkaczowa 40, 36-040 Boguchwała, tel. 0607232994, fax (013) 4381182	14	08.12.2004	SR.VII.07177/17/04	„jaja ptasie”

Źródło: Wyniki badań własnych.

Tabela 3

Oczekiwania członków grupy producenckiej wynikające z przynależności do grupy

Zakres działania	Oczekiwane korzyści
Sprzedaż produktów	Ceny wyższe od rynkowych, 100% produkcji sprzedanej
Obniżenie kosztów	Ceny pasz i surowców do produkcji niższe niż na rynku lokalnym
Podniesienie jakości	Podwyższenie produktywności, np. średniej mięsności powyżej 47% pozwalającej uzyskiwać maksymalną cenę oraz wzrost plonów w uprawach polowych.
Zabezpieczenie zbytu i zaopatrzenia	Zapewnienie zbytu produkcji po stabilnych cenach gwarantujących w dłuższych okresach czasu opłacalność produkcji. Zapewnienie możliwości zakupu surowców wysokiej jakości z minimalną marżą

Źródło: Wyniki badań własnych.

W dokumentach programowych grupy producenckiej „Spółdzielni Produkcji Trzody Chlewnej „EKO – TUCZ” w Górnio” zapisano, że: „Grupa ma służyć przede wszystkim zawiązującym ją członkom. W miarę możliwości może również ułatwiać prowadzenie gospodarstw pozostałym rolnikom. Prowadzi działalność gospodarczą w zakresie wynikającym z potrzeb gospodarstw rolnych członków grupy, potęgując ich efekty i minimalizując koszty. Ze swojej działalności nie osiąga zysku kosztem swych członków”.

Spółdzielnia utworzona została (akt notarialny z 10 czerwca 2004 r.) przez 15 członków rolników – producentów trzody chlewnej zamieszkujących pięć gmin powiatu rzeszowskiego. Prowadzona przez spółdzielnię działalność sklasyfikowana jest zgodnie z EKD jako 012320 chów materiału rzeźnego (chów i hodowla trzody chlewnej wg PKD).

Przedmiotem działania spółdzielni jako grupy producenckiej jest prowadzenie produkcji trzody chlewnej, a w szczególności:

- prowadzenie zbytu własnych produktów na terenie kraju, oraz eksport za granicę,
- pośrednictwo w sprzedaży i zakupie trzody chlewnej i innych produktów rolnych produkowanych przez współników,
- zaopatrzenie współników w materiał hodowlany, specjalistyczny sprzęt i środki produkcji roślinnej i zwierzęcej,
- prowadzenie wyżej wymienionej działalności również w stosunku do innych rolników.

Spółdzielnia może również prowadzić inną działalność handlową i usługową, jej członkowie zobowiązali się do:

- przekazywania Zarządowi Spółdzielni informacji o przewidywanej wysokości produkcji w danym roku oraz realizacji zaleceń zarządu w zakresie hodowli trzody chlewnej, tj: programu żywienia, programu genetycznego oraz programu marketingowego;

- przekazania – celem sprzedaży – w całości zadeklarowanej ilości sztuk trzody chlewnej o określonej jakości, spełniającej ustalone normy jakościowe (w wyjątkowych przypadkach członek grupy zachowuje możliwość sprzedaży poza spółką 10 % zadeklarowanej ilości sztuk w ciągu półrocza);
- dokonywania dopłat – nie podwyższających kapitału zakładowego spółki – w wysokości i terminach oznaczonych uchwałą Zgromadzenia Członków:
  - na pokrycie ewentualnych strat bilansowych – do wysokości 50% wniesionych udziałów,
  - w przypadkach zaistnienia innych ważnych potrzeb – w wysokości do 200% wniesionych udziałów.

Członkowie grupy mają prawo:

- sprzedawać za pośrednictwem grupy w ramach wynegocjowanej umowy i w zadeklarowanych ilościach wyprodukowany żywiec,
- zaopatrywać się za pośrednictwem grupy w pasze, koncentraty, nawozy i inne środki do produkcji na zasadach ustalonych przez Zgromadzenie Członków,
- decydować w ramach Zgromadzenia Członków o sprawach będących w ich kompetencji,
- uczestniczyć w podziale zysku proporcjonalnie do wniesionego kapitału,
- objęcia w pierwszej kolejności nowych udziałów ustanowionych wskutek podwyższenia kapitału zakładowego, proporcjonalnie do posiadanych udziałów.

Na pokrycie kosztów działalności grupy producenckiej, na podstawie uchwały Zgromadzenia Członków, tworzony jest fundusz z obrotu w wysokości co najmniej 1% wartości sprzedaży trzody chlewnej. Łączna powierzchnia gospodarstw rolnych członków grupy wynosi ponad 500 ha, średnia powierzchnia gospodarstwa ponad 14 ha, wszystkie gospodarstwa mają powierzchnię powyżej 5 ha. Produkcja żywca wieprzowego wynosi ok. 5 000 szt. tuczników rocznie.

Odbiorcą żywca jest zakład mięsny EKO – SMAK w Górnem Sp. z o.o. Grupa ma podpisaną umowę o dostawę żywca i wynegocjowane korzystne warunki odbioru i płatności. Członkowie grupy jasno sprecyzowali swoje oczekiwania wynikające z ich przynależności do grupy. W ograniczonym zakresie grupa prowadzi zaopatrzenie członków w pasze, koncentraty, materiał siewny, nawozy i środki ochrony. Grupa nie posiada własnych obiektów ani biura, bazuje na dzierżawionym magazynie i wymagającym remontu pomieszczeniu biurowym, nie posiada środków łączności ani sprzętu.

Rolnicy specjalizujący się w produkcji tuczników mają nadzieję na korzyści wynikające ze wspólnych działań na trudnym rynku. Według oceny menadżera grupy producenckiej „EKO – TUCZ” największym potencjałem grupy są członkowie, ich determinacja, zaangażowanie i umiejętności oraz możliwości i potencjał produkcyjny ich gospodarstw. Czynnikiem utrudniającymi pracę grupy są

głównie nieodpowiednie zachowania niektórych członków nie posiadających wzorców wspólnego działania oraz nie mających nawyków działania w grupie. Sytuacja taka skutkuje często brakiem zdyscyplinowania poszczególnych członków, np. sprzedaż indywidualna wbrew przyjętym zasadom w grupie, brak aktywności w pracach grupy itp. Istotną sprawą jest koncentrowanie się na realizacji głównych celów w grupie. Zbyt wiele pomysłów poszczególnych członków, podejmowanie kilku zadań jednocześnie powoduje, że nie zostają one zrealizowane. Strata czasu, rozczłonkowanie środków finansowych na wiele działań pobocznych może doprowadzić do utracenia głównego celu grupy. Często po pewnym czasie w trakcie realizacji wspólnych przedsięwzięć dochodzi do rozbieżności interesów poszczególnych członków. Brak otwartej dyskusji w grupie, poszukiwania rozwiązań może zaszkodzić jej funkcjonowaniu. Destrukcyjnie na działalność grupy wpływają nie wykonane założenia i nie w pełni zrealizowane zadania. Istotnym jest więc podejmowanie zadań na miarę aktualnych możliwości.

Regionalne Zrzeszenie Producentów Zbóż i Roślin Oleistych w Lubaczowie jest jedną z pierwszych z 8 zarejestrowanych grup producenckich na podkarpaciu. Grupa ta działała poprzednio jako Stowarzyszenie, a od 7.09.2004 r. zmieniła formę prawną na zrzeszenie i została zarejestrowana jako grupa producencka uzyskując wpis do Rejestru Wojewody Podkarpackiego. Grupa ta zrzesza 46 rolników o łącznej powierzchni 2 000 ha gruntów rolnych. Zrzeszeni rolnicy uprawiają zboża, kukurydzę, rzepak i słonecznik. Docelowo grupa zamierza inwestować w utworzenie bazy magazynowo–przetwórczo–przechowalniczej i świadczyć usługi dla innych podmiotów. Według oceny założycieli grupy największym problemem, który wystąpił to trudności w opracowywaniu dokumentacji związanej z utworzeniem grupy, rejestracją grupy w Krajowym Rejestrze Sądowym i w Rejestrze Wojewody Podkarpackiego. W perspektywie dalszego rozwoju członkowie grupy planują przekształcenie zrzeszenia w spółdzielnię. Forma ta będzie bardziej sprzyjała rozwojowi grupy. Aktualnie, zrzeszenie zarejestrowane po 1 maja 2004 r., objęte jest korzystniejszą formą wsparcia ze środków funduszy strukturalnych UE. Na finansowanie działalności analizowanych grup przeznaczają się odpisy od obrotów wynoszący 1% wartości sprzedaży. Obrót wpływa na wysokość dotacji ze środków UE, tzn. w pierwszym roku grupa otrzymuje dotację w wysokości 5% wartości sprzedaży towarów. Wsparcie grup producentów rolnych wpisanych do rejestru po 1 maja 2004 r. to także możliwości korzystania ze środków w ramach Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW). W działaniu 7 PROW istnieje możliwość pokrycia kosztów założenia organizacji oraz kosztów administracyjnych w pierwszych pięciu latach funkcjonowania firmy.

Grupy wpisane do rejestru przed 1 maja 2004 r. mogą korzystać z pomocy krajowej na zasadach określonych w ustawie o grupach producentów rolnych i ich związkach z 15.09.2000 r. Grupy producenckie zarejestrowane (bez względu

na okres, tj. przed i po 1.05.2004 r.) mają możliwości wsparcia w ramach Sektorowych Programów Operacyjnych.

Rolnicy członkowie grup producenckich podkreślali, że upatrują w grupie szansę na przetrwanie na trudnym rynku ponieważ gospodarują na większych areałach niż pozostali producenci zbóż, średnio w grupie na rolnika przypada ok. 50 ha użytków. Rolnicy mieli obawy czy przedsięwzięcie się uda pokrywając koszty związane z założeniem zrzeszenia. Rok działalności grupy to wzrost zaufania, siła grupy i powiększenie liczby członków.

Aktualnie grupa jest normalnie funkcjonującą firmą. Istotnym problemem było nie respektowanie grupy przez podmioty skupowe, tzn. nie zmieniono umów kontraktacyjnych rolnikom. Pierwszy rok działalności grupy to finansowanie zadań kredytem pochodzącym ze składek członkowskich, ok. 300 zł na członka. Podobną opinię wyrażali członkowie grupy „*Podkarpackie Gospodarstwo Drobiarskie OUORES Sp. z o. o. w Boguchwale*” wskazując na konieczność zmiany przepisów wykonawczych w zakresie funkcjonowania grup, tj. głównie zwolnienia z podatku dochodowego grupy producenckiej co najmniej w pierwszym roku jej działalności. Kolejną zmianą ustawodawstwa powinno być wprowadzenie zapisu zwrotu podatku VAT przez Urząd Skarbowy, z 60 dni po złożeniu deklaracji na nie dłużej niż 10 dni oraz objęcie wsparciem, wg przepisów obowiązujących grupy zarejestrowane przed 1 maja 2004 r.

W korzyściach funkcjonowania grupy podkreślano silniejszą pozycję w negocjacjach dotyczących sprzedaży produktów rolnych oraz niższe ceny o ok. 10–15% na środki ochrony roślin i nawozy. „W grupie raźniej” to stwierdzenie powtarzane najczęściej przez członków grupy, którzy doceniają korzyści wynikające ze wspólnego działania. Zrzeszeni rolnicy podkreślają, że sukces grupy to także dobra współpraca z instytucjami i urzędami zajmującymi się problemami w rolnictwie. Największym problemem pierwszego roku działania grupy wg ocen jej członków były sprawy organizacyjno-prawne związane z jej rejestracją oraz podejmowaniem działalności. Wystąpiły trudności w opracowywaniu dokumentacji związanej z utworzeniem grupy, rejestracją grupy w Krajowym Rejestrze Sądowym oraz w Rejestrze Wojewody Podkarpackiego. Opracowywanie dokumentacji formalno-prawnej grupy, tj. statutu, planów działalności grupy, wniosków o rejestrację, zgłoszenia w WUS, Urzędzie Skarbowym oraz w banku były czasochłonne i powiązane ze znacznymi kosztami. Wybór dopuszczalnej ustawowo formy organizacyjno-prawnej prowadzenia działalności przez grupę producencką stwarzał także znaczne problemy. Rolnicy podkreślali brak pomocy w tym zakresie i konieczność indywidualnego rozpoznania problemu.

4. Podsumowanie

W województwie podkarpackim, z 8 zarejestrowanych grup producenckich tylko w 3 grupach, które uzyskały osobowość prawną po 1 maja 2004 r. widoczne były efekty działalności. Grupy te znajdowały się w fazie początkowej swojej działalności i najczęściej organizacyjnej. Wymieniane przez menadżerów grup uwagi dotyczyły głównie problemów ewidencji związanej z podejmowaniem działalności grupowej i gospodarki finansowej. Badania potwierdziły, że grupowa działalność to korzyści zarówno finansowe jak też organizacyjne. Członkowie analizowanych grup podkreślali możliwości koncentracji podaży, wspólne oferowanie odpowiednich partii towarów, według wymagań odbiorców, o odpowiednich parametrach i wielkości, z dostosowaniem dostaw do zapotrzebowania rynku, co ma istotne znaczenie w rozdrobnionej strukturze agrarnej województwa podkarpackiego. Kolejne działania grupowe to wspólny zakup środków produkcji, promowanie odpowiednich technologii produkcji zapewniających obniżkę kosztów produkcji, planowania produkcji i dostosowania jej do popytu, zwłaszcza pod kątem jakości i ilości. Grupa producencka dysponując odpowiednim potencjałem wytwórczym jest w stanie zapewnić zarówno jej członkom jak i odbiorcom stabilizację cen produktów.

Działalność w grupie producenckiej to także możliwości uzyskania wsparcia finansowego dla rolników. Badania potwierdziły, że największym problemem, który wystąpił w pierwszym okresie wspólnej działalności było uzyskanie środków finansowych. Pierwszy rok działalności grupy to głównie finansowanie zadań kredytem, a w latach następnych rolnicy oczekują dofinansowania pochodzącego ze środków UE. Rolnicy podnosili konieczność zmiany przepisów wykonawczych w zakresie funkcjonowania grup, głównie w sferze podatków. Stworzenie równych warunków finansowania grup producenckich (zarejestrowanych przed i po 1 maja 2004 r.) to następne postulaty wskazywane przez ich członków.

Problemy i trudności jakie wystąpiły w pierwszym okresie działalności w grupie producenckiej miały charakter głównie organizacyjny. Członkowie analizowanych grup producenckich wskazywali na korzyści wynikające ze wspólnego działania i na szansę zdobycia pozycji na rynku produktów rolnych w województwie podkarpackim.

LITERATURA

1. Boguta W., Ejsmont J., Ochał M. (2003): Organizowanie i działanie grupy producentów rolnych. Wydawnictwo Duszpasterstwa Rolników, Kraków.
2. Bolanowski J. (2003): Grupa producencka jako stowarzyszenie. Wydawnictwo FAPA Warszawa.
3. Ochał M. (2004): Przewodnik – grupy producentów rolnych. Wydawnictwo ARiMR Warszawa.
4. Sielanko A. (2004): Finansowe wsparcie grup producenckich. Wydawnictwo FAPA Warszawa.

Ważniejsze akty prawne

1. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Dz. U. Nr 229, poz. 2273).
2. Ustawa z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. Nr 88, poz. 983 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 18 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1694).
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 października 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wspieranie grup producentów rolnych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. Nr 238, poz. 2391).
5. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4 listopada 2004 r. w sprawie wzoru wniosku o przyznanie pomocy finansowej na wspieranie grup producentów rolnych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. Nr 245, poz. 2464).